

**AZ ANYA-GYERMEK KÖTŐDÉS ÖSSZEHASONLÍTÁSA
ÖRÖKBEFOGADOTT ILLETVE VÉR SZERINTI
GYERMEKEK ESETÉN**

**EXAMINATION OF MOTHER-CHILD BONDING
AMONG ADOPTED CHILDREN AND OWN CHILDREN**

Gáspár Rita

Szegedi Tudományegyetem Egészségtudományi és Szociális Képzési Kar

Egészségügyi gondozás és prevenció alapszak – Védőnő szakirány

Összefoglaló

Bevezetés

Az anya-gyermek kapcsolat minősége meghatározó a gyermek fejlődése szempontjából. Az örökbefogadó szülőben felmerülhet a kérdés, hogy képes lesz-e úgy szeretni a gyermeket, mintha a sajátja lenne. az örökbefogadás évekre telhet, ami állandó szorongást okozhat a bizonytalanság okán. Az örökbefogadást követően a gyermek és a szülő pozitív hozzáállása egyaránt szükséges a biztonságos kötődés kialakításához.

Célkitűzés

Vizsgálatomban arra a kérdésre kerestem a választ, hogy az örökbefogadott és vér szerinti gyermekek pozitív és negatív viselkedésformái mutatnak-e eltérést a szülők értékelései alapján.

Módszer

Keresztmetszeti kvantitatív kutatásomban kérdőíves módszert alkalmaztam örökbefogadó és vér szerinti szülők körében. A szülők a gyerekre jellemző 7 pozitív és 7 negatív viselkedésforma gyakoriságát értékelték. Az adatok feldolgozását 100 fős mintán végeztem.

Eredmények

A 14 viselkedésforma mentén összehasonlítottam az örökbefogadó és a vér szerinti szülők értékeléseit. A két csoport között nem voltak jelentős eltérések. Mindkét csoportban a pozitív viselkedésformák jelentek meg gyakrabban a szülők értékeléseiben.

Megvitatás

Nem adódott nagy eltérés a vér szerinti és az örökbefogadott gyermekek viselkedésformái között a szülők értékelései alapján. Megállapítható, hogy a vizsgált családokban a gyermekek pozitív viselkedésformái gyakoribbak voltak, mint a negatív viselkedésformák.

Kulcsszavak: gyermek, örökbefogadott, kötődés

Summary

Introduction

The mother-child relationship quality is determining regarding the child development. In the adoptive parents may emerge the question if they will be able to love the child as he/she was their own. Adoption can last for years which can cause constant anxiety by reason of suspense. After the successful adoption positive attitude is needed from both the child and parent to evolve a secure bonding.

Objective

In my research I tried to answer the following question: Is there a difference between adopted and own children positive and negative behavior according to parents evaluation.

Method

In this cross-sectional quantitative research a questionnaire was used among adoptive and blood parents. Parents rated their children along 7 positive and 7 negative behavior. Data processing involved 100 persons data.

Results

Along the 14 behavior comparison was made between the adoptive and blood parents evaluation. There was not remarkable between group differences. In both groups positive behaviors' were notably frequent in parents evaluations.

Conclusion

There was not large-scale differences detected between adopted and own children behaviour according to parental evaluations. It can be assessed that in the study population children positive behaviors were more frequent than negative behaviors.

Key words: child, adopted, bonding

Bevezetés

A gyermek fejlődését nagymértékben befolyásolja, hogy milyen a kapcsolata édesanyjával. Nagyon fontos, hogy szimbiózisban éljenek együtt, hiszen mindkettőjüknek kölcsönösen szüksége van a másikra, így képesek arra, hogy befolyásolják egymás viselkedését. A legfontosabb kérdés, ami nagy valószínűséggel felmerül egy örökbefogadó szülőben, hogy vajon képes lesz-e úgy szeretni és ragaszkodni ahhoz a gyermekhez, akivel nem ő volt várandós és nem élte át a szülés pillanatait. Az örökbefogadó szülőknek az adoptáló családdal szemben kevesebb szerepmodelljük van, ami alapján problémáikat meg tudnák oldani, illetve kevesebb segítséget és támogatást kapnak a családtól, barátoktól. (Juffer et al, 1997) Az egyik legnagyobb nehézség a meddőség tényével való szembenézés. Ez depressziót, alacsony önértékelést és szorongást eredményezhet. Fontos, hogy addigra, mire a gyermek a családba kerül, a pár dolgozza fel ezt a problémát, máskülönben hatással lehet a bizalomra és a biztonságra a családban. A másik nehézség, hogy évekre is telhet, mire megtörténik az örökbefogadás. Ez az állandó bizonytalanság szorongást okoz, ami szintén nem hat kedvezően a családi légkörre. Negatívan befolyásolja a kapcsolatok kialakulását a szülők elvárása. Általában minden pár elképzel egy gyermeket, azonban a valóságban nem őt fogadják örökbe. Miután hazaviszik a gyermeket, nem járja át az otthont a felhőtlen boldogság. Az örökbefogadó szülőknek tisztában kell lenniük azzal, hogy ez a gyermek életében is egy nagy változás, és a beilleszkedéshez időre van szüksége. Általában ezt a szülők veszteségként élik meg, ami hatással lehet a későbbi kapcsolat kialakítására. A biztonságos kötődés kialakításához a gyermek és a szülő pozitív hozzáállása egyaránt szükséges. Azonban az előzetes bánásmód vagy a kedvezőtlen egészségi állapot megnehezítheti az optimális kapcsolat megteremtését. Ennek ellenére nem lehetetlen a harmonikus kapcsolat létrejötte, viszont a gondozónak is tisztában kell lennie azzal, hogy milyen rizikófaktorok állnak fent és, hogy mire kell odafigyelnie a gyermekkel kapcsolatban. Amennyiben kedvesek, elfogadóak, segítőkészek és igyekeznek biztosítani egy meleg, szerető otthont, nagyon jó alapja lehet egy biztonságosan kötődő kapcsolat kialakulásának. (Bogár, 2016)

Vizsgálati hipotézisek

Kutatásomat az alábbi hipotézisek ellenőrzésére készítettem:

1. Feltételezem, hogy az örökbefogadott gyermekeknél gyakoribbak a pozitív érzelmek, mint a vér szerinti gyermekeknél.
2. Úgy vélem, hogy az örökbefogadott gyermekek nagyobb eséllyel válnak uralkodóvá szüleik felett.
3. Feltételezem, hogy a vér szerinti gyermekek többször bosszantják fel szüleiket, mint az örökbefogadott gyermekek.

Kutatási módszer

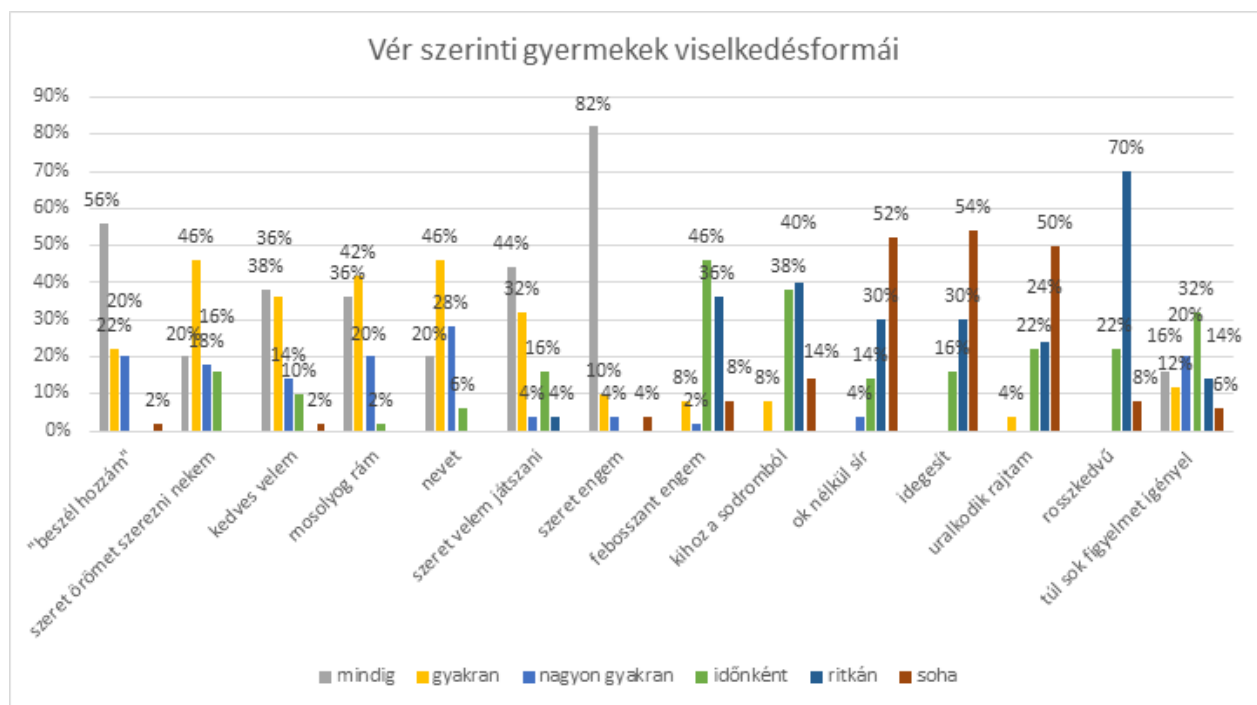
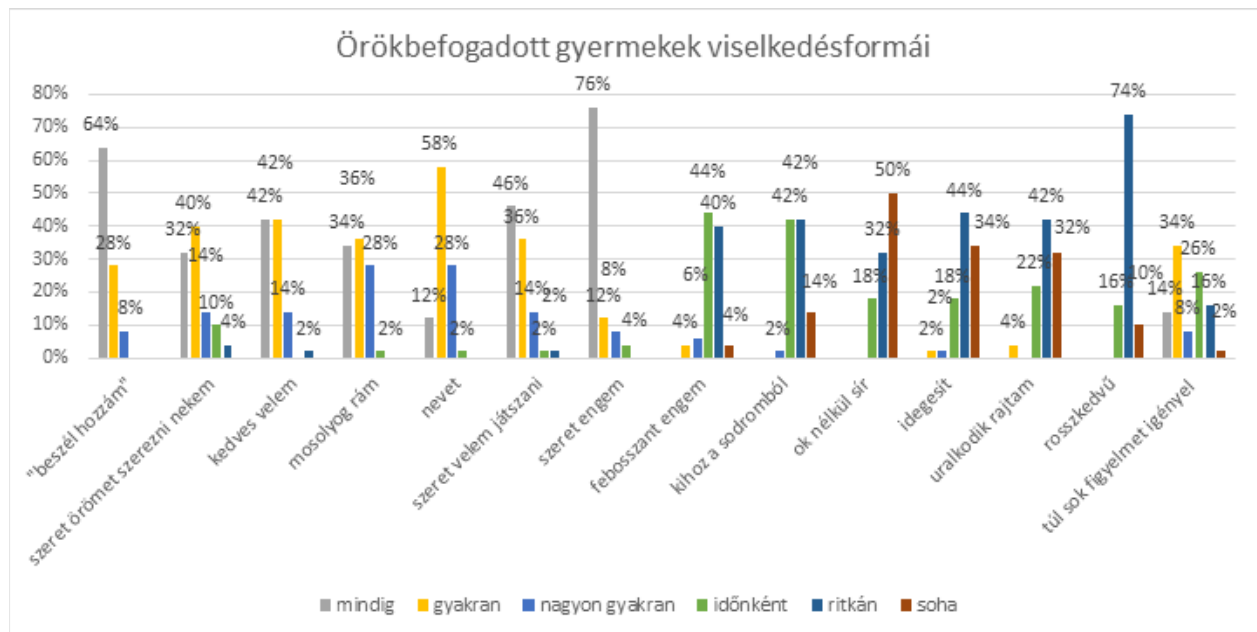
A kutatási módszer kvantitatív. Eszköze az általam összeállított kérdőív, melyet örökbefogadó szülők, illetve vér szerinti szülők töltöttek ki anonim módon, online formában. Összesen 138-an töltötték ki, melyből 100 volt értékelhető. Az értékelhető kérdőívek megoszlása 50 örökbefogadó, illetve 50 vér szerinti szülő. A kutatás kiterjedt a szülők életkorára, családi státuszára, legmagasabb iskolai végzettségére, arra, hogy kivel nevelik örökbefogadott és/vagy vér szerinti gyermeküket, gyermekük nemére, életkorára, illetve különböző viselkedésformákra. Ezeket a szülőknek az alapján kellett kategorizálniuk, hogy milyen gyakorisággal jellemző gyermekükre az adott viselkedés (Danis és mtsai, 2005). Az adatfeldolgozást a Microsoft Excel, illetve korábbi tanulmányok segítségével készítettem el.

Eredmények

A szülők 14 viselkedésforma gyakorisága szerint jellemezték gyermeküket, melyből 7 pozitív, 7 pedig negatív. Mind az örökbefogadott, mind a vér szerinti gyermekek esetén a pozitív viselkedések száma jelenik meg nagyobb százalékban. Ilyen pozitív, hogy „Az én gyermekem beszél hozzám”, melyre az örökbefogadó szülők 64%-a, a vér szerinti szülők 56%-a „mindig” választ jelölt. A vér szerinti gyermekek 46%-a, az örökbefogadott gyermekek 40%-a szeret gyakran örömet szerezni szüleinek. 42% az örökbefogadott gyermekek közül mindig kedves szüleivel, míg a vér szerinti gyermekeknél 38% ez az arány. Mindkét kategóriában vizsgált gyermekekről elmondható, hogy nagyon gyakran nevetnek és nagyon ritkán, szinte soha nem sírnak ok nélkül. Az örökbefogadott gyermekek 46%-a, a vér szerinti gyermekek 44%-a szeret a szülővel játszani. Meglepő adat, hogy „Az én gyermekem szeret engem” állításra az örökbefogadó szülők 76%-a a „mindig” választ jelölte meg, azonban volt olyan is, aki úgy gondolja, hogy gyermeke időnként szereti (4%). A vér szerinti szülők válasza alapján 82%, akik mindig szeretik szüleiket, ezzel szemben 4%, akik úgy vélik, hogy gyermekük sosem szereti őket. A szülők mindkét csoportban hasonló válaszokat adtak, gyermekük időnként bosszantja fel őket, és ritkán hozza ki a sodrúkból. Legmagasabb százalékban (27%) soha sem idegesíti fel szüleiket gyermekük, az örökbefogadott gyermekek pedig ritkán (22%) örökbefogadó szüleiket. Egyenlő arányban fordul elő, hogy a gyermekek gyakran uralkodnak szüleiken (4%). Az örökbefogadott gyermekek gyakrabban igényelnek nagyobb figyelmet.

Következtetés

Összességében az eredmények alapján elmondható, hogy egyik viselkedésformánál sem volt kiugróan magas eltérés a két csoport tagjai között, éppen ezért úgy vélem, hogy az örökbefogadó szülők és gyermekei között is kialakulhat egy meghitt, szeretetteljes, kapcsolat. Az eredeti hipotézisek arra vonatkoztak, hogy erre még inkább törekednek az örökbefogadó szülők, azonban úgy tűnik, hogy a vizsgálatom alapján nincs különbség az örökbefogadó és a vér szerinti szülők gyermekükre vonatkozó percepciói között.

Irodalomjegyzék

1. Bogár Zsuzsa (2016): Az örökbefogadás lélektana . Ágacska Alapítvány, Budapest
2. Danis I., Oates, J. M., Gervai J. (2005) A szülő-gyermek kapcsolat kérdőíves felmérésének lehetőségei, In: Alkalmazott Pszichológia 7:(4) , 27-37.
3. Juffer, F., Hoksbergen, R. A. C., Riksen-Walraven, J. M., Kohnstamm, G. A. (1997) Early intervention in adoptive families: supporting maternal sensitive responsiveness, infant-mother attachment, and infant competence, In: The Journal of Child Psychology and Psychiatry, Vol. 38 (8), 1039-1050.